

Faludy György

ÓDA A MAGYAR NYELVHEZ.

Most, hogy szobámban ér az est setétje
te jutsz eszembe, Szent Gellért cselédje
s ajkad, melyről az esti fák alól
először szólt az ének magyarul.
Arcod mongol emléke rég ködös
de titkunk itt e földön még közös
s a te dalod kísér utamra fájón
messze e tájon.

Magyar nyelv! Vándorutamon kísérom
sértett gögőmben értőm és kísértőm
te hangolás barangoló kalandom
te zengő és borongó hang a lanton
bőröm, bérem, bírám borom, míg bírom
és soraimmal sorson túl a síron,
kurjongó kedv, komisz közöny, konok gyász:
mennyei poggyász.

Magyar szó! Múltam és jövőm sorom
Népek közt sorom és mindegyik sorom,

Háza-hazám lovacskám, csengős szánom
és a dal a számon, mit kérnek majd számon
nincs vasvértém, páncélom, mellasom,
de Berzsenyivel zeng a mellkasom
s nem bír le ellenség, rangomba törvén,
sem haditörvény.

Jöhetsz reám méreggel, törrel, ékkel,
de én itt állok az ikes igéssel.
Árkon-bokron kergethetsz hét világnak:
a hangutánzó szók utánam szállnak,
mint sustorgó füzesbe font utak
felett alkonykor krugató ludak
s minden szavamban százszor látom orcád,
bús Magyarország.

Kihalt gyökök: tűzeggel súlyos rétek
ahol a fák, mint holt igék kiégtek.
Ős szók: a szemhatárról századok
ködéből még derengő nádasok,
gyepűs vápákon elhullt katonák,
ti bíbicek, bölények, battonyák.
miket vadásztak vén csillyehajókról

s lápos aszókon.

Magas hangok: szöcskék és tücskök rétje,
mély hangok: alkony violasötétje,
káromlások veszelytő vadona,
mondatszerkesztés pogány pagonya,
kötőszók: sok-sok illanó fodor,
s hangsúly, te vidám, hangsúly te komor
lelkünk dolmánya, szőttesen, világszép
búzavirágkék.

Múlt T-je: történelmünk varjúszárnya,
karók, kereszték és bitófák árnya.
Melléknevek, gazdag virágbarázdák,
Busák, buják, burjánzók és garázdák,
S ti, mellérendelt, kurta mondatok
mint paprika, ha fűzérben vereslőn
lóg az ereszről.

Ragok: szegények szurtos csecsemői,
kapaszkodtok s nem tudtok nagyra nőni.
És E-betűk serege: fekete
mezőn zsellérek koldus menete.

s ti kongó-bongó helyhatározók,
kukoricásban jó irányt hozók,
ban-ben-bim-bam: toronyból messzehangzó
könnyű harangszó.

Jelentőmód. Az aszály mindörökre
ráült a magyar, repedt rögökre.
Magánhanzó illeszkedés! Kaján
törvénykönyvvé Werbőczy gyúrt talán?
Mi vagy? Fülledt ötödfél százada
robotja tört paraszt alázata,
vagy összhangunk, mely bolgogult utakra
messze mutatna?

És főnevek, ti szikarak és szépek
ti birtokos ragokkal úri népek,
országvesztők, önteltek és hitványak
s ti elsikkadt, felőrölt állítmányok,
megölt, vagy messze bujdosó fiak,
Hajnóczyk, Dózsák, meg Károlyiak,
ó jaj nekünk, mi történt ennyi lánggal
és a hazánkkal?

Parasztok nyelve, nem urak latinja
nem grófok rangja, de jobbágyok kínja,
magyar nyelv! fergetegben álló fácska,
hajlongasz szélcibáltan, megalázva-
s ki fog-e tövised lombbal hajtani?
Arcunkat rejtő Veronika-kendő
és a jövőendő.

Magyar nyelv! Sarjadsz és egy vagy velünk
és forró, mint forrongó szellemünk.
Nem teljesült vágy, de égő ígéret,
Közös jövő és felzengő ítélet,
nem hűs palackok tiszta ó-bora,
nem billentyűre járó zongora,
de erjedő mustkönnyeinkben úszó
tárogatószó.

(Párizs, 1940 május)